

Magyar nyelv és irodalom

7-8. évfolyam

3. forduló – 2021. 01. 26.

Megoldás

1. Magyarul mondom

A következő mondatokban olyan tájnyelvi szavakat olvashatsz, amelyeket nem biztos, hogy használsz. Válaszolj a kérdésekre a helyes válaszok betűjelének a bekarikázásával! Egy sorban több helyes válasz is lehet!

a) Melyik szó jelent valamilyen fejfedőt? Több választ is aláhúzhatsz.

(A) kalpag (B) karima (C) kucsma (D) suba

b) Melyik szó jelent ételt?

(A) gránátos kocka (B) dödölle (C) kaftán (D) pellengér

c) Melyik szó jelent növényt?

(A) kolonc (B) kelevéz (C) piszke (D) pityóka

6p	

2. Kivétel nélkül

Karikázd be annak a sornak a betűjelét, amelyikben minden szó helyesírása kifogástalan!

a) gyanúsított tanúsítvány odú

b) kísértet szundít hivat

c) tűzijáték küld tüntet

d) szakáll általában általános

e) higgye hagyja adja

f) muszáj vályú bájos

g) balett-táncos váll-lap jeggyűrű

h) Ft-al Anett-tel Vörösmartyval

16p	

3. Ismered a barkochbát? Játsszunk egyet! Melyik szóra gondoltam?

- a) - Van-e a szóban kétjegyű mássalhangzó? - Igen.
- Kiejtéskor történik-e összeolvadás? – Igen.
- Ige? - Igen.
- Igekötős ige? – Igen.

A) adjatok

B) megszidja

C) kiszáll

D) megszabadít

- b) - Van-e a szóban teljes hasonulás? - Nincs.
- Egyes szám 3. személyű ige? – Igen.
- Található benne hosszú magánhangzó? – Igen.
- Magas magánhangzókat tartalmaz? - Igen.

A) éljen

B) örülni

C) álmodik

D) kerekít

6p	

4. Ünnepeljünk!

Január 22-én országszerte megemlékeztünk egy jeles évfordulóról. A következő rejtvényt ezt az eseményt dolgozza fel. Sok kérdésre magadtól is tudnál válaszolni, de segítségedre lesz az alábbi összeállítás. Olvasd el figyelmesen, majd töltd ki a rejtvényt!

„1989 óta ünnepeljük meg január 22-én a magyar kultúra napját, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le a Himnusz kéziratát.

A napról való megemlékezés ötletét Fasang Árpád zongoraművész vetette fel 1985-ben. ...

Az 1815-től Szatmárcsekén élő Kölcsey Ferenc a bécsi udvar alkotmánytipró intézkedéseinek fokozódása idején, 1823 januárjában írta hazafias költészetének legnagyobb remekét, a Himnust, amelynek kéziratát 1823. január 22-én tisztázta le. A költemény először 1829-ben Kisfaludy Károly Aurorájában jelent meg, a kéziraton még szereplő „a Magyar nép zivataros századaiból” alcím nélkül, de 1832-ben, Kölcsey munkáinak első kötetében már a szerző által adott címmel látott napvilágot. Kölcsey Ferenc külön lapokra írta és kéziratcsomagokban gyűjtötte verseit. A Himnust tartalmazó kéziratcsomag az 1830-as évek végén eltűnt és csak több mint egy évszázados lappangás után, 1946-ban került az Országos Széchényi Könyvtár birtokába.

A Himnusz megzenésítésére 1844-ben írtak ki pályázatot, amelyet Erkel Ferenc, a pesti Nemzeti Színház karmestere nyert meg. Pályaművét 1844. július 2-án mutatták be a Nemzeti Színházban a zeneszerző vezényletével. ...”

A források alapján összeállította: HaizerTiborné

*Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/A_magyar_kult%C3%BAra_napja
http://web.axelero.hu/kesz/jel/03_01/kultura.html*

5. Olvasd el a következő könyvajánlást Kerstin Gier: Rubinvörös című fantasy regényéről, majd válaszolj a kérdésekre!

Mitévők legyünk, ha egyszerre a múltban találjuk magunkat, és csak annyit tudunk, hogy az üküküküküknagyapánk lovát Kövér Anninak hívták? Úgy van: megőrizzük a hidegvérünket. Legalábbis ezt próbálja tenni Gwendolyn, amikor kiderül: nem elég, hogy ő örökölte a családban az időutazásért felelős gént, de ráadásul az a feladat is neki jutott, hogy rendbe szedje a múltat. És mindennek a tetejébe épp ezt az arrogáns Gideont kapja útitársul! Az össze nem illő páros kénytelen-kelletlen beleveti magát a nem éppen hétköznapi kalandokba. Gwendolyn hamarosan megtapasztalja, hogy az ellentétek alighanem tényleg vonzzák egymást, és ez régen sem volt másképp. És, hogy már a múltban sem úgy mennek a dolgok, mint egykoron...

Forrás: https://www.libri.hu/konyv/kerstin_gier.rubinvoros.html

a) Keress példát a következő hangtörvényekre:

zöngésség szerinti részleges hasonulás: egyszerre, hívták, ezt stb.

írásban jelöletlen teljes hasonulás: találjuk, próbálja, megtapasztalja

összeolvadás: szedje,

rövidülés: vonzzák

hangrendi illeszkedés: legyünk, múltban, találjuk stb.

10p	

b) Mit jelentenek az alábbi kifejezések? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

arrogáns

a) nagyképű

b) agresszív

c) gyengeelméjű

megőrizzük a hidegvérünket

a) távolságtartóak maradunk b) nyugodtak maradunk

c) egészségesek maradunk

egykoron

a) egyszer

b) régen

c) soha

3p	

c) Mi az ellentéte a következő, a szövegben szereplő kifejezéseknek?

múltban: jövőben, jelenben

megőrizzük: elveszítjük ...

kénytelen-kelletlen: szívesen, örömmel ...

3p	

